

1. Актуальність теми дисертації.

Сечокам'яна хвороба залишається однією з найбільш поширених патологій в урологічній практиці та має високу схильність до рецидивування, розвитку інфекційно-запальних ускладнень, порушення уродинаміки та зниження функціонального стану нирок. В умовах повномасштабної війни особливої клінічної значущості набуває лікування військовослужбовців із наслідками бойової травми, посткомоційними і постконтузійними синдромами, тривалою іммобілізацією та обмеженням фізичної активності. Саме ці чинники можуть суттєво змінювати перебіг уролітіазу, сприяти множинному каменеутворенню, запальним змінам сечовидільної системи та потребі у складніших ендоскопічних втручаннях. Дисертаційна робота присвячена недостатньо вивченій проблемі оптимізації лікувально-діагностичної тактики у військовослужбовців із сечокам'яною хворобою та посткомоційним і постконтузійним синдромами, що визначає її своєчасність, наукову актуальність і практичну значущість для сучасної урології та військової медицини.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі урології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика відповідає науковому напрямку кафедри, спрямованому на удосконалення діагностики, лікування і профілактики ускладнень сечокам'яної хвороби. Тематика роботи узгоджується з актуальними завданнями урологічної допомоги пацієнтам із наслідками бойової травми та тривалої іммобілізації.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертаційна робота є самостійно виконаною завершеною науковою працею. Основні наукові положення, результати дослідження, висновки та практичні рекомендації отримані автором особисто на підставі проведених клінічних, статистичних та аналітичних досліджень. Спільно з науковим керівником Бойком А. І. визначено напрямок дослідження, обрано тему

дисертаційної роботи та сформовано її загальну концепцію. Автором проведено пошук, аналіз та узагальнення вітчизняних і зарубіжних літературних джерел з проблеми сечокам'яної хвороби у військовослужбовців із посткомоційним та постконтузійним синдромами. Здобувачем особисто сформовано єдину базу даних пацієнтів із сечокам'яною хворобою, проведено збір, систематизацію, верифікацію та підготовку клінічного матеріалу до подальшого аналізу. Автор безпосередньо брав участь у клінічному обстеженні пацієнтів, оцінці результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, визначенні лікувальної тактики та проведенні хірургічного лікування хворих, включених до дослідження.

За безпосередньої участі здобувача впроваджено та оцінено ефективність запропонованих підходів до лікування уролітіазу у військовослужбовців із посткомоційним та постконтузійним синдромами, а також удосконалено окремі елементи діагностично-лікувального алгоритму ведення пацієнтів даної категорії. Автором самостійно проведено статистичну обробку отриманих результатів із використанням сучасних методів медичної статистики, виконано аналіз, інтерпретацію та узагальнення отриманих даних. Усі розділи дисертаційної роботи написані здобувачем особисто. Наукові праці за матеріалами дисертації опубліковані у співавторстві з Бойком А. І. Та у моноавторстві; внесок здобувача полягає у формуванні бази клінічних даних, зборі та аналізі матеріалу, статистичній обробці результатів, інтерпретації отриманих даних, підготовці текстів публікацій та формулюванні висновків.

4. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації.

Дослідження виконано на достатньому клінічному матеріалі: проаналізовано результати перебігу та лікування сечокам'яної хвороби у 314 пацієнтів, з яких 25 осіб увійшли до ретроспективного етапу та 289 пацієнтів до проспективного етапу дослідження. Для оцінки отриманих даних використано клінічні, лабораторні, інструментальні та статистичні методи дослідження.

Статистичну обробку проведено із застосуванням Microsoft 365; для кількісної оцінки сили асоціації розраховано відношення шансів (OR) та 95 % довірчі інтервали (95 % CI), статистичну значущість міжгрупових відмінностей оцінено за допомогою двобічного точного критерію Фішера з визначенням p-value. Обсяг клінічного матеріалу, коректність використаних методів та відповідність висновків отриманим результатам забезпечують достовірність положень і рекомендацій дисертації.

5. Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

У дисертаційній роботі вперше проведено комплексну клінічну оцінку особливостей перебігу сечокам'яної хвороби у військовослужбовців із посткомоційними та постконтузійними синдромами залежно від ступеня рухової активності та наявності тривалої іммобілізації.

Визначено фактори ризику несприятливого перебігу уролітіазу у зазначеної категорії пацієнтів, серед яких тривала іммобілізація, гіподинамія, порушення уродинаміки, наявність постійних дренажів сечовивідної системи, перенесені хірургічні втручання на органах шлунково-кишкового тракту, тривале застосування кальційвмісних препаратів і порушення функції сечового міхура.

Науково обгрунтовано диференційований підхід до вибору методу хірургічного лікування з урахуванням локалізації, кількості та розмірів конкрементів, стану уродинаміки, ступеня обмеження рухової активності пацієнта та необхідності максимально повної санації сечовидільної системи під час одного етапу лікування.

Доведено доцільність, безпечність та клінічні переваги комбінованих ендоскопічних втручань у військовослужбовців із сечокам'яною хворобою та обмеженням фізичної активності внаслідок бойових травм.

Обгрунтовано застосування гнучкого уретеронефроскопа через перкутанний доступ під час PCNL, використання Фуросеміду під час уретероскопії та контактної лазерної уретеролітотрипсії, а також використання

пристрою «Сечоприймач безкатетерний післяопераційний» у тривалоімобілізованих військовослужбовців із порушенням функції сечового міхура.

6. Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Практичне значення роботи полягає в обґрунтуванні диференційованої лікувально-діагностичної тактики для військовослужбовців із сечокам'яною хворобою, посткомоційним і постконтузійним синдромами. Запропонований підхід дозволяє своєчасно виявляти фактори ризику, оптимізувати обсяг обстеження, обирати раціональний метод хірургічного лікування та запобігати розвитку ускладнень у тривалоімобілізованих пацієнтів.

На підставі отриманих результатів обґрунтовано доцільність використання гнучкого уретеронефроскопа через перкутанний доступ під час виконання PCNL, застосування Фуросеміду під час уретероскопії та контактної-лазерної уретеролітотрипсії при локалізації конкрементів у середній та верхній третинах сечоводу, а також використання «Сечоприймача безкатетерного післяопераційного» в іммобілізованих військовослужбовців із порушенням функції сечового міхура.

Результати дослідження можуть бути використані в клінічній практиці урологічних стаціонарів, військово-медичних закладів і реабілітаційних підрозділів для оптимізації діагностики, моніторингу та хірургічного лікування військовослужбовців із сечокам'яною хворобою та наслідками бойової травми (ДУ "Інститут урології імені академіка О.Ф. Возіанова", м. Київ, акт впровадження від 18 червня 2026 р.).

7. Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою.

Здобувачем у процесі написання дисертації опрацьовано 176 джерел актуальних літературних праць інших вчених, із них 4 кирилицею і 172 латиницею. За обраною тематикою здобувач має високу обізнаність

з результатами наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених.

8. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 3 наукові праці, з яких 1 стаття у науковому фаховому виданні, рекомендованому МОН України, та 2 статті у виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus.

Праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Іщук РВ, Бойко АІ. Особливості клінічного перебігу сечокам'яної хвороби в учасників бойових дій. Здоров'я Чоловіка. 2024;(3):52-5. doi: 10.30841/2786-7323.3.2024.316662.
2. Іщук РВ. Порівняльна характеристика перебігу сечокам'яної хвороби у військовослужбовців без іммобілізації та з мобілізацією нижніх кінцівок. Укр Журн Військової Мед. 2026;7(1):94-100. doi: 10.46847/ujmm.2026.1(7)-094.
3. Іщук РВ. Особливості перебігу сечокам'яної хвороби у військовослужбовців з обмеженням фізичної активності внаслідок бойової травми. Укр Мед Часопис. 2026;177(3):3. doi: 10.32471/umj.1680-3051.276401.

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Основні положення дисертаційної роботи оприлюднено автором на Конгресі асоціації урологів України (м. Київ, 17-18 червня 2023 р.), Конгресі асоціації урологів України (м. Київ, 17-18 червня 2024 р.) та заході «Всесвітній день нирки» (м. Київ, 02-03 квітня 2026 р.).

9. Впровадження наукових досліджень у практику.

На основі отриманих наукових даних автором обґрунтовано необхідність регулярного лабораторного та інструментального моніторингу військовослужбовців із сечокам'яною хворобою, посткомоційним та постконтузійним синдромами, особливо за наявності тривалої іммобілізації.

Дисертантом доведено, що лікувальна тактика має бути диференційованою та залежати від локалізації, розмірів і кількості конкрементів, стану уродинаміки, наявності сечових дренажів, ступеня рухової активності пацієнта та функціонального стану сечового міхура.

Запропоновані підходи до вибору ендоскопічного та комбінованого хірургічного лікування, а також практичні рекомендації щодо профілактики ускладнень у тривалоімобілізованих пацієнтів доцільно використовувати у клінічній практиці урологічних стаціонарів, військово-медичних закладів, реабілітаційних підрозділів та у післядипломній підготовці лікарів-урологів (ДУ "Інститут урології імені академіка О.Ф. Возіанова", м. Київ, акт впровадження від 18 червня 2026 р.).

10. Апробація результатів дослідження.

Основні положення та результати роботи були представлені та обговорені на наукових форумах і науково-практичних конференціях: (1) Конгрес асоціації урологів України (м. Київ, 17-18 червня 2023 р.); (2) Конгрес асоціації урологів України (м. Київ, 17-18 червня 2024 р.); (3) Всесвітній день нирки (м. Київ, 02-03 квітня 2026 р.).

11. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості.

Проведені дослідження й опубліковані наукові праці характеризують Іщук Роман Валентинович як кваліфікованого фахівця і дослідника. Здобувач має глибокі фахові знання, здатний до наукових досліджень, уміє аналізувати клінічні дані, застосовувати сучасні методи статистичної обробки та формулювати науково обґрунтовані висновки. За період виконання дисертаційної роботи зарекомендував себе як сумлінний здобувач, відповідальний лікар-уролог і дослідник, що дозволяє вважати його фахівцем зі спеціальності 14.01.06 – Урологія.

Висновок

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, достатню обґрунтованість і достовірність висновків, впровадження результатів у практику, повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях та відповідність роботи чинним вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, рекомендувати дисертацію Іщука Романа Валентиновича на тему: «Лікування хворих військовослужбовців з сечокам'яною хворобою та посткомоційним і постконтузійним синдромами» до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії із спеціальності 14.01.06 – Урологія.

Головуючий на засіданні

**д.мед.н., професор, завідувачка кафедри
нефрології та нирковозамісної терапії
НУОЗ України імені П. Л. Шупика**

Стелла КУШНІРЕНКО

Рецензенти:

**академік НАМН України д.мед.н.,
професор, завідувач кафедри урології
НУОЗ України імені П. Л. Шупика**

Сергій ВОЗІАНОВ

**к.мед.н., доцент, доцент кафедри урології
НУОЗ України імені П. Л. Шупика**

Богдан ДЖУРАН

**Секретар фахового семінару,
кандидат медичних наук, доцент
кафедри урології**

Віктор КОГУТ